

راهکارهایی برای کاهش مطالبات معوق بنگاه‌های تولیدی

امیررضا سوری، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

ایلنا

مطالبات معوق بانک‌ها می‌تواند آثار سوء بسیاری بر بانک‌ها، بخش‌های مختلف اقتصادی و در ابعاد وسیع‌تر برای مردم هر کشور ایجاد کند. در سال‌های اخیر مطالبات معوق بانکی به یکی از موضوعات مهم و چالش برانگیز نظام بانکی تبدیل شده است.

ریشه مطالبات معوق بانکی را می‌توان در چند علت جستجو کرد: اولین عامل فاصله نرخ تورم با نرخ سود است، فاصله نرخ تورم از نرخ سود بانکی و عدم ترمیم سود سپرده متناسب با نرخ تورم موجب خروج سپرده‌های موجود در بانک‌ها جهت تبدیل به انواع دیگر دارائی‌ها و همچنین هجوم مردم به بانک‌ها برای دریافت تسهیلات ارزان قیمت خواهد شد.

دومین مسأله به عدم محاسبه ریسک صحیح و منطقی توسط بانک‌ها مربوط می‌شود. در حقیقت سیستم اطلاعاتی شناسایی اشخاص در نظام بانکی ما ضعیف است و این امر باعث می‌شود که بانک‌ها تسهیلات خود را به افراد حقیقی یا حقوقی ارائه دهند که عملاً تحقیقات لازم راجع به اخذ تسهیلات و یا باز پس‌گیری آن نداشته باشند.

سومین موضوع مربوط به رکود در بخش تولید به واسطه تحریم و بحران‌های جهانی اقتصادی است و این خود باعث می‌شود که تولیدکنندگان کمتر از آن چیزی که از قبل پیش‌بینی شده بود، فعالیت کنند. موضوع مورد بحث این مقاله نیز مشتریانی است که قصد پرداختن بدهی‌هایشان را ندارند و فقط عوامل بیرونی خارج از نظارت آنها مانع بازپرداخت به موقع بدهی‌های ایشان شده است.

این بنگاه‌ها با توجه به مشکلات ناشی از کمبود نقدینگی توانایی ادامه فعالیت و بنابراین خلق جریان درآمدی (که از محل آن اصل و فرع اعتبارات دریافتی پرداخت شود) را ندارند این در حالی است که در شرایط کنونی با توجه به افزایش نرخ ارز و محدودیت واردات کالا، بازار داخلی برای بنگاه‌ها افزایش قابل توجهی داشته است. در چنین شرایطی کمک به رفع کمبود نقدینگی بنگاه‌ها می‌تواند هم موجب احیاء بنگاه‌ها و ممانعت از تعمیق شرایط رکودی و افزایش بیکاری در آنها شود و هم زمینه‌ای برای بازپرداخت اصل و فرع اعتبارات دریافتی را فراهم کند.

در این راستا چند نکته حائز اهمیت است اول اینکه رفع کمبود نقدینگی بنگاه‌ها می‌تواند به عنوان اقدامی در جهت ممانعت از تبدیل مطالبات معوقه به مطالبات سوخت شده، توجیه اقتصادی قابل قبولی برای شبکه بانکی داشته باشد. استمرار وضعیت کنونی و ورشکسته شدن بنگاه‌ها به معنای سوخت شدن کامل مطالبات معوقه خواهد بود که هزینه‌های آن در قیاس با ارایه کمک جهت احیای بنگاه‌ها، می‌تواند به مراتب بیشتر باشد.

دوم اینکه تحریم‌ها و افزایش قابل توجه نرخ ارز شرایط مناسبی را برای بنگاه‌ها جهت افزایش نفوذ در بازار داخلی فراهم کرده است. در این شرایط انتظار می‌رود که با افزایش میزان فروش بنگاه‌ها، توانایی آنها برای بازپرداخت اعتبارات دریافتی در آینده بیشتر شود.

علاوه بر موارد فوق کارشناسان اقتصادی معتقدند تاکید بر فرآیند ارزیابی مالی طرح‌ها با اتکا به صورت‌های مالی حسابرسی شده، تقویت کمی و کیفی بخش‌های مطالعات فنی مالی اقتصادی، استفاده از نیروهای متخصص، نظارت بر همه مراحل تسهیلات اعطایی و تقویت نظام‌های جامع اطلاع‌رسانی و رتبه‌بندی مشتریان از عوامل مهم کاهش مطالبات بانکی است. ضمن اینکه تقویت بخش وصول مطالبات در بانک‌ها، ایجاد جلسات پیگیری وصول مطالبات با اعمال نظام‌های خودکار و مستمر، ایجاد سیستم‌ها و ساختارهای مختلف برای پرداخت بدهی‌ها و تشکیل مرکز اطلاعات اقتصادی در جهت ارایه مشاوره به سرمایه‌گذاران در خصوص اینکه در چه بخش‌هایی سرمایه‌گذاری کنند نیز راهکار دیگری برای کاهش مطالبات معوق بانکی است.